

МЕСЕЧНО ИЗДАНИЕ НА ЦЪРКОВНОТО НАСТОЯТЕЛСТВО ПРИ ХРАМ "СВ. АТАНАСИЙ" - ГР. ВАРНА, БРОЙ 7 / ЮЛИ 2025 (ГОД 15)

КОЙ Е НАПИСАЛ БИБЛИЯТА?

Сергей Худиев

Гледах филм- един от многото научно-популярни, които изобличават вярата в Писанието. Видимо, по замисъла на създателите, той би трябвало да порази вярата на простодушните християни, че например, Петокнижието е написано от Моисей, а видиш ли британските учени доказали, че това не е така. „Иди, че вярвай после на Библията“ - това е твърде обичаен способ за убеждаване.

Похватът, който се използва в подобен род филми, книги, статии – нямащи брой и чет, е похватът на „сламеното чучело“. Вместо реален опонент, се създава опонент удобен и вместо реална дискусия – демонстративно оборване на „невежите“ християни от британските учени, които уж имали доказателства.

Разбира се, трябва да проявяваме съдържаност по отношение на твърденията, които се основават на „учени“. Всеки път, когато в документален филм ни казват: „учените смятат, че...“, те пропускат определението „някои“. Сред изследователите на Ветхия завет, съществува широк диапазон от мнения, още повече, че има и принципна разлика в подходите - „минималистите“ са на мнение, че всички твърдения на Библията трябва да се считат за неисторически, докато това не се потвърди от някакви небиблейски източници, изхождайки от

своего рода „презумпция за виновност“ на библейския текст, а „максималистите“ считат за историческо всичко, което не се опровергава от външни източници, водейки се от „презумпцията за невинност“. Като правило, мненията на специалистите са повече или по-малко правдоподобни догадки, които могат да се окажат верни, а може и да бъдат опровергани, както неведнъж това се е случвало в историята.

Аргументът, който се опитват да ни втълпят с подобни филми, че „Библията се е формирала в течение на дълго време, че текстовете ѝ са създавани, обединявани, редактирани от множество хора и следователно тя няма как да е Божие слово“, е дълбоко погрешен! Това е логическа грешка, която в учебниците по логика се нарича *non sequitur* (буквално „не следва“), т.е. едното изобщо не следва от другото.

Да се опитаме да разсъждаваме! Как се извършва Божественото откровение? Кой всъщност е написал Библията? Картината, която изниква пред очите на повечето е: Книгата пада от Небето, хората започват да я четат и така възниква Църквата. Богооткровеността на Книгата, като че ли предполага липса на човешкото участие в нейното написване или пък то е било минимално- в идеалната представа Книгата би трябвало по чуден начин да е попаднала в ръцете на вярващите, а в лошия случай, свещенописателите са играли ролята на обикновени секретари, пишещи под диктовката на Бога. Когато първо немските, а после и британските учени твърдят, че това много малко прилича на Божествена диктовка, а повече на текст, съставен от хора, живели в определена епоха, тази картина се поставя под съмнение.

Но била ли е тя от самото начала Библейска? Библейската картина на Откровението е друга – Бог

не пуска от Небето текстове, и даже не ги диктува на секретари.

Бог встъпва в общение с живи хора – Авраам, Исаак, Иаков, Моисей, Давид и другите Пророци. Бог създава община на вярващите и сключва с нея Завет – тези хора стават Негов народ, а Той- техен Бог! Бог явява Себе Си чрез събитията в историята на този народ, както Сам казва в първата Си заповед: „Аз съм Господ, Бог твой, Който те изведох от Египетската земя, от дома на робството“ (Изм.20:2). Не „Бог, който ви спусна текста с парашут“, а Бог, Който сключи с вас Завет и яви Своята милост, и Своя съд в събитията на вашата история.

Бог действа в историята и във всичко, което се случва в нея, се разгръща Неговият замисъл. Ето така в живота на народите и особено в живота на избрания Негов народ, както и в живота на отделни хора, както казва псалмопевецът: „Твоите очи видяха зародиша ми; в Твоите книги са записани всичките назначени за мене дни, когато нито един от тях още не съществуваше“ (Пс.138:16).

„Наивният фундаментализъм“ изхожда от това, че историята се развива, като че ли независимо от Бога и Той само от време навреме изпраща поредните порции Откровение; като все пак за Библията Бог винаги действа в историята и направлява всичко случващо се според Своите цели.

Това означава в частност, че процесът на формиране на текста може да е различен и естествено се развива в историята (та къде на друго място?). При това в него неизменно се извършва Божият замисъл – да ни даде Библията именно в този вид, в който Той Самият иска.

Друга особеност на библейското откровение — то се извършва чрез народа Божий. Тук трябва да обърнем внимание на определена особеност, а именно, че всички англезични полемки около Библията представят в крайна сметка протестанския възглед на съотношението Писание-Народ Божий, според който Писанието е първично, а народът Божий се сформира от него като го приема като Божествено Откровение, вярва му и се старае да живее по него.

За православните, първичен е народът Божий-отначало Бог създава Ветхозаветния Израил и от него възникват познатите ни старозаветни текстове. После Бог създава Църквата, а Църквата – оформя целия Новия Завет. Когато свети апостол Павел пише своите послания, влизащи в състава на

Новия Завет, все още той не е оформен целият, но Църквата, към която апостолът се обръща, вече съществува, тя вече извършва Евхаристията - Господ вече прибавя към нея спасяващите се!

Текстът се създава от обществото на верните-хората, в които и с които във всички преврати на историческата съдба, пребивава Бог. Светият Дух действа чрез верните, които са участвали в създаването на Библията – колкото и те са да били като брой.

При това, действието на Светия Дух не унищожава личността на свещенописателите – те остават хора от своята епоха, използват образите на своята култура и говорят своя си език. За разлика от „автоматичните писма“ и другите окултни практики, при които падналите духове използват хората като оръдие, Бог винаги общува с хората като със свободни личности. Светият Дух грижливо ги направлява към истината, без да унищожава или подтиска тяхната индивидуалност.

Заради това, за нас няма нищо плашещо в това, че Библията е написана от хора – разбира се, както отбелязва светият апостол Петър в своето второ съборно послание: „от Дух Светий просветявани са говорили светите Божии човеци“ (2Пет.1:21). Нито пък плашещо е, че свещенописателите са били повече, отколкото е указано в списъка с ветхозаветните книги, нито пък плашещо е, че редът на ветхозаветните текстове е приемал днешния си вид постепенно. Такъв е бил Божият замисъл, такива средства е избрал Бог, за да ни даде Своето слово.

Превод от руски език: Валя Марчелова

КОРЕНИТЕ НА МАТЕРИАЛИЗМА

АРХИЕПИСКОП ЙОАН ШАХОВСКИ

„Материализмът“ е вяра в материята, признаване, вместо Бога и създадения от Него свят, на някаква материя – произлязла отникъде, наникъде не водеща, през цялото време нанякъде течаща, но никъде не вливаща се... Материализмът е непонятна вяра в материята... Тя си има своите пророци, учители, доктрини, догмати, авторитети... – както във всяка религия, но с обратен знак. Религията води към Бога, а материализмът – далеч от Бога. Материалистите сами не знаят що е материята, откъде се е взела, къде отива и за какво служи? Материята за материалиста е мъртво божество, без съзнание.

„Материализмът“ е роден от нежеланието на хората да вярват в Бога. Защото, ако признаят, че Бог е Творецът, Живият Създател на всичко съществуващо, то тогава трябва да приемат и живота като откровение на радостта само в доброто, като цел на човешкия живот във вечността. Да вярваш в Бога, значи да се стремиш към висшата любов, да обичаш всички хора като братя и да се усъвършенстваш в най-висшата истина според Словото Божие.

Да вярваш в Бога, означава да не си правиш кумир нито от материя, нито от човеци, нито от себе си. Това е най-трудно за човечеството, защото хората обичат идолите. Като не желаят да принесат себе си в жертва на истинния Бог и да възкръснат в Неговата истина, хората лесно принасят себе си в жертва на кумирите. Идолът позволява да се греши и заради това повечето хора го предпочитат пред Бога. Както не можем да си избираме слънчева светлина, така и Бога не можем. Той сияе - озаряващ и съгряващ всичко. А идол можем да си изберем по собствен образ и подобие или пък отхвърляйки един, можем да се поклоним на друг... Хората, бягащи от истинското Слънце на правдата, от Източника на духовната светлина и нравствена сила – Бог, се прилепят към разни кумири- видими и невидими. И злите духове овладяват човечеството, и го хвърлят в бездната на страданията и бедите...

Като един от последните идоли в историята на човечеството може да се разглежда материята в нейната цялостност. Докато в древността идолопоклонниците са се покланяли на материята

в нейните отделности като камъни, златен телец, огъня, небесните тела и т.н., то под влияние на френските енциклопедисти и немските натуралисти в VIII и XIX в. хората са започнали да боготворят цялата материя. Това станава твърде удобно, защото не се налага безличната материя да бъде обичана, не е необходимо човек да се издига търпеливо и нравствено до някакви висоти – тя не дава съвети, не изобличава злото, не показва доброто, и изобщо нищо не говори на човека. Затова пък, човек може да говори за нея, колкото си иска. Тя не вижда и не чува. Това е най-приятно за грешника – човека, отдалечил се от Бога. Материята не го призовава към духовно съвършенство...

Един от героите на Достоевски казва: „Ако Бог не съществува, то всичко е позволено“. И правилно. Ако човек не е сътворен от светата сила на Живия Бог, ако просто е произлязъл от безличната, лишена от разум материя, както и митическата Афродита – от морската пяна, то разбира се, всичко му е позволено! За него тогава не съществува ни добро, нито зло.

Така всяка партия, всяка държава и отделният човек могат да си измислят свое добро и свое зло - теория, подходяща за всички, които искат да живеят не по Божиите закони, а по своите собствени, така че никой да не може да ги съди, но те да могат да съдят всички.

Демонизъм се крие в тези материалистически вярвания, носещи безумие и гибел за човешката душа, прегърнала материализма.

Страхувайки се от висшия нравствен съд над себе си, хората си мислят, че могат да се скрият от Бога в материята, дори и в самото й понятие, като щраус в пустинята, който заравя главата си в пясъка при появила се опасност. Но къде да се скрие човек от Бога?! От Светия Дух е проникнато всичко видимо и невидимо!

Материализмът не е знание, а вярване. Научните понятия на някогашните материалисти са отхвърлени от науката на по-новото време. Тяхната диалектика на „увъртания на истината“ не пасва на точните науки.

Когато след войната, в Париж чествали с похвални слова английския учен Флеминг - откривателя на

пеницилина, той казал следното: „ Вие твърдите, че съм изобретил нещо, но аз всъщност само съм видял това, което е създадено от Господ Бог за човека. Честта и славата не на мен, а принадлежат единствено Богу!“...

Истинската ученост е скромна, защото не принадлежи на мъртвата материя и лукавата диалектика, а на живата душа на човека, на този чуден свят, създаден от Великия Творец!

Превод от руски език: Валя Марчелова

МОЖЕ ЛИ ДА БЪДЕ ЩАСТЛИВ ЧОВЕК, СТРАДАЩ ОТ ЗАВИСТ, НЕВНИМАТЕЛНОСТ И НЕБЛАГОДАРНОСТ?

Протоиерей Андрей Ткачев

Щастието за такъв човек е невъзможно.

Завистта непрестанно ще влече погледа му към „прекрасни далечини“ – там, където е по-добре да не стига.

Невнимателността ще скрива от очите му много красиви неща и събития- удивителни и трогателни. Неблагодарността ще го подтикне да се качи на главата на любимите си и да хапе галещите го ръце.

Целият свят няма да е угоден на такъв човек. В порива на страстно неудоволствие от живота, той ще дръзне да каже, че видиш ли, няма правда не само на земята, но и по-нагоре.

Ние живеем именно в такава ситуация. Не древното пиянство и не новият разврат са нашите главни пороци, а унинието! Унинието, породено от недоволство, невнимателност, завист и неблагодарност.

Това е бесовско състояние!

И как тогава да стане: „ винаги се радвайте, непрестанно се молете, за всичко благодарете“ (1Сол. 5:16)? Къде е спасението от скръбта?

Разбира се, не в умножаване на удоволствията! Внимателният човек трябва да знае, че многото удоволствия само задълбочават скръбта и я правят неизцелима.

Изпълняването на всевъзможни желания води до един несъмнен опит, а именно, че това не носи никакво щастие!

Жаждата се разпалва, илюзиите летят, но щастието не идва. За да живее, труди и се радва, човек трябва да изпитва благодарност! Благодарността е естественото и силно лекарство и срещу завистта, невнимателността, и, разбира се, срещу неблагодарността!

Превод от руски език: Валя Марчелова

ДАЙ СЪРЦЕТО СИ НА БОГА

Свети праведен Йоан Кронщадски

По време на молитва не бързай, не угаждай на ленивата си плът! Плътта, която скучае и изпитва досада от светите дела, бърза към края им, за да получи по-скоро покой и да се заеме с делата плътски и житейски.

Когато извършваш молитва, молитвено правило, особено по книга, не скачай от дума на дума, без да почувстваш истината, защото не си успял да я вложиш в сърцето си, но си прави постоянно труда да почувстваш истината, която четеш и изговаряш. Сърцето ти ще се противи на това – понякога с леност и окаменело безчувствие към

това, което четеш, а понякога със съмнение и неверие или пък с някакъв вътрешен огън и припряност; а понякога с разсеяност и отклоняване към земни предмети и грижи или с припомняне на обиди от ближния и чувство на отмъстителност и завист към него, а понякога с представата за светски удоволствия или представата за такива от четенето на романи и светски книги. Не бъди самолюбив, побеждавай сърцето си, дай го на Бога като жертва благоприятна!..

Превод от руски език: Валя Марчелова